

ภูมิอากาศจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่ตั้งและอาณาเขต

ประจวบคีรีขันธ์ตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร อยู่ประมาณที่ละติจูด 10.9° ถึง 12.6° เหนือ ลองจิจูด 99.2° ถึง 100.0° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 6,367.62 ตารางกิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 281 กิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดเพชรบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดชุมพร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่แคบเป็นคาบสมุทรยาวลงไปทางใต้ พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงจากเทือกเขาตะนาวศรี แล้วค่อยๆ ลาดต่ำไปทางทิศตะวันออกจรดทะเลในอ่าวไทย โดยมีพื้นที่บางตอนเป็นที่ราบลุ่มและต่ำมากและ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย

ลักษณะอากาศทั่วไป

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำเป็นฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมที่พัดเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทย ตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีอากาศเย็น แต่จะยังคงมีฝนต่อเนื่องอีกระยะหนึ่งจนถึงเดือนธันวาคม

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อพิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงว่างของลมมรสุม ลักษณะอากาศโดยทั่วไปจะไม่ร้อนอบอ้าวมากนัก เนื่องจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ติดกับทะเล อย่างไรก็ตามช่วงเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดพาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ทำให้อากาศชุ่มชื้นและเริ่มมีฝนตกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป นอกจากนี้ในช่วงเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนอาจได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้และอ่าวไทย และพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งเป็นมวลอากาศเย็นจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้อุณหภูมิลดลงทั่วไปและมีอากาศหนาวเย็นเป็นครั้งคราว โดยอุณหภูมิลดลงต่ำสุดในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม นอกจากนี้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์จะยังคงมีฝนต่อไปอีกระยะหนึ่งจนถึงเดือนพฤศจิกายน

อุณหภูมิ

จากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่อยู่ติดกับทะเล ทำให้อุณหภูมิระหว่างฤดูกาลและกลางวันกลางคืนจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยไม่สูงมากและอากาศไม่ร้อนจัดในช่วงฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็นเป็นบางช่วง โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.7 องศาเซลเซียส สำหรับเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งเคยตรวจวัดอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 42.0 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ.2559 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาหนองพลับ อำเภอหัวหิน ส่วนในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวเย็นมากที่สุดในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม ซึ่งวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 6.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2542 ที่สถานีตรวจอากาศเกษตรหนองพลับ อำเภอหัวหิน

ฝน

เนื่องจากสภาพลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์อยู่ในพื้นที่อับฝน ทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีฝนค่อนข้างน้อย ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีบริเวณ อำเภอเมืองประมาณ 1091.8 มิลลิเมตรและมีจำนวนวันฝนตกประมาณ 121 วัน ส่วนพื้นที่บริเวณอำเภอหัวหินมีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 955.1 มิลลิเมตรและมีจำนวนวันฝนตกประมาณ 107 วัน เดือนตุลาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี โดยปริมาณฝนมากที่สุด ใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 429.2 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2512 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาหัวหิน อำเภอหัวหิน

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ โดยเคลื่อนตัวเข้าสู่อ่าวไทยก่อนเคลื่อนขึ้นฝั่งประเทศไทยบริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพายุหมุนเขตร้อนที่อ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายนไปจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน โดยเฉพาะเดือนตุลาคมและพฤศจิกายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติที่บันทึกตั้งแต่ปี 2494 - 2559 ปรากฏว่ามีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ทั้งหมด 18 ลูก ซึ่งมีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อนจำนวน 1 ลูก โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤศจิกายน (2540) นอกนั้นเป็นพายุที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนกันยายน 3 ลูก (2508(3) เดือนตุลาคม 9 ลูก (2495, 2501, 2510, 2511, 2516, 2534, 2539, 2542, 2546) และเดือนพฤศจิกายน 5 ลูก (2499, 2507, 2516(2), 2541)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยาต่าง ๆ แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยัง กรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติ ในคาบ 30 ปี ทำการตรวจสารประกอบอุตุนิยมวิทยา วันละ 8 เวลา คือเวลา 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติภูมิอากาศ ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาประจวบคีรีขันธ์ ตำบลเกาะหลัก อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณ
ละติจูด 11 องศา 50 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 99 องศา 50 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 4 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยาหัวหิน ตำบลหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณละติจูด 12 องศา
35 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 99 องศา 58 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 5 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยาหนองพลับ ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประมาณละติจูด
12 องศา 35 ลิปดา เหนือ ลองจิจูด 99 องศา 44 ลิปดา ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 107 เมตร

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 – 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2559

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มิถุนายน 2560